משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר טהרות

ברטנורא על משנה טבול יום

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה טבול יום

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-טבול-יום/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 5
משנה ד 5
משנה ה 5
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 8
משנה ח 9
פרק ג 9
משנה א 9
משנה ב 10
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ה 11
משנה ו 11
פרק ד 11
משנה א 11
משנה ב 11
משנה ג 12
משנה ד 12
משנה ה 12
משנה ו 13
משנה ז 13

פרק א

משנה א

הַמְכַנֵּס חַלּוֹת. שֶׁמַּפְרִישִׁין מִן הָעִסָּה, וְנָתַן מֵהֶם הַרְבֵּה זוֹ עַל זוֹ עַד שֶׁנִּדְבְּקוּ זוֹ בָּזוֹ, וְדַעְתּוֹ הָיְה מִתְּחִלָּה לְהַפְרִידָן זוֹ מִזּוֹ:

וְנָשְׁכוּ. שֶׁנִּדְבְּקוּ כָּל כָּךְ עַד שֶׁכְּשֶׁבָּא לְהַפְרִידָן נוֹשְׁכוֹת זוֹ מִזּוֹ, כְּלוֹמַר שֶׁנִּתְלַשׁ מִקְצָת מֵאַחַת מֵהֶן וְעוֹלֶה עִם חֲבֶרְתָּהּ:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים חִבּוּר בְּטִבּוּל יוֹם. וְאִם נָגַע טְבוּל יוֹם בְּאַחַת מֵהֶן, נִפְסְלוּ כֻּלָּן כְּאִלּוּ הֵן גּוּף אֶחָד. דִּטְבוּל יוֹם פּוֹסֵל בַּתְּרוּמָה, וְחַלָּה דִּין תְּרוּמָה יֵשׁ לָהּ:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ חִבּוּר. כֵּיוָן דְּדַעְתּוֹ לְהַפְרִידָן. וְאוֹתָהּ שֶׁנָּגַע בָּהּ הַטְּבוּל יוֹם פְּסוּלָה, וְהַשְּׁאָר טְהוֹרוֹת:

מִקְרָצוֹת. חֲתִיכוֹת שֶׁל עִסּוֹת שֶׁנֶּחְתְּכוּ וְנִתְלְשׁוּ מֵעִסּוֹת הַגְּדוֹלוֹת, קְרוּיוֹת מִקְרָצוֹת. לְשׁוֹן קֶרֶץ מִצָּפוֹן בָּא בָא (ירמיה מו). וְכָל הָנֵי דַּחֲשִׁיב הָכָא. אַפְלוּגְתָּא דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל דְּסֵיפָא קַיְימִי. וְהָא דְּלָא חֲשִׁיב חַלּוֹת בַּהֲדֵיהוּ, מִשּׁוּם דְּחַלּוֹת לְבֵית הִלֵּל אֵינָן חִבּוּר לֹא בְּטְבוּל יוֹם וְלֹא בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת, אֲבָל הָנֵי דַּוְקָא בְּטְבוּל יוֹם פְּלִיגִי, אֲבָל בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת מוֹדִים, כִּדְקָתָנֵי סֵיפָא:

חֲמִיטָה. עֲגָה דַּקָּה:

עַד שֶׁלֹּא קָרְמוּ בַּתַּנּוּר. דְּכֵיוָן שֶׁנִּדְבְּקוּ כְּשֶׁהֵן עִסָּה, הֲרֵי צוּרָתָן נִפְסֶדֶת אִם מַנִּיחָן מְדֻבָּקִין, הִלְכָךְ וַדַּאי עָתִיד לְהַפְרִידָם:

וְקוֹלִית שֶׁל מַיִם. הַקֶּצֶף וְהָרְתִיחָה שֶׁעוֹלֶה בַּמַּיִם, קוֹלִית שְׁמָהּ. וְאִם נָגַע טְבוּל יוֹם בְּאוֹתָהּ רְתִיחָה, לְבֵית הִלֵּל לֹא הָוֵי חִבּוּר וְלֹא נִפְסְלוּ הַמַּיִם:

מְחֻלְחֶלֶת. כְּשֶׁהָרְתִיחָה חֲלוּלָה מִתַּחְתֶּיהָ וְאֵינָהּ נוֹגַעַת בַּמַּיִם אֶלָּא בְּקְצוֹתֶיהָ:

הָרִאשׁוֹנָה. שֶׁרְתִיחָה רִאשׁוֹנָה שֶׁל גְּרִיסִין אֵינָהּ מְדֻבֶּקֶת עַל הַגְּרִיסִין:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף בִּרְתִיחָה שֶׁל אֹרֶז. נַמִּי פְּלִיגִי בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל אִי הָוֵי חִבּוּר לְטְבוּל יוֹם, וְאִי נָגַע בָּרְתִיחָה כְּאִלּוּ נָגַע בָּאֹרֶז:

וּמוֹדִים. בֵּית הִלֵּל:

בִּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת. דַּהֲוֵי חִבּוּר:

בֵּין קַלּוֹת בֵּין חֲמוּרוֹת. קַלּוֹת רִאשׁוֹן לַטֻּמְאָה. חֲמוּרוֹת, אַב הַטֻּמְאָה. וְדַוְקָא בְּטְבוּל יוֹם פְּלִיגִי, לְפִי שֶׁכְּבָר עָלָה מִטֻּמְאָתוֹ וְאֵינוֹ חָסֵר אֶלָּא הַעֲרֶב שֶׁמֶשׁ:

משנה ב

הַמְכַנֵּס חַלּוֹת. זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ:

עַל מְנָת שֶׁלֹּא לְהַפְרִישׁ. שֶׁלֹּא לְהַפְרִידָן זוֹ מִזּוֹ:

מִשֶּׁקָּרְמוּ בַּתַּנּוּר. דִּמְאַחַר שֶׁאֵין צוּרָתָן נִפְסֶדֶת וְנִשְׁאָרִין רְקִיקִין כְּמוֹ שֶׁהָיוּ, הוּא מַנִּיחָן מְדֻבָּקִין וְשׁוּב אֵין מַפְרִידָן זוֹ מִזּוֹ לְעוֹלָם:

וְשָׁל שֶׁמֶן לְעוֹלָם. בֵּין חָדָשׁ בֵּין יָשָׁן:

טֹפַח. מִין קִטְנִית. וְרַמְבַּ"ם אוֹמֵר, שֶׁהוּא שֶׁקּוֹרִין לוֹ בַּעֲרֵבִי קורטמא"ן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

טְמֵאִים בִּטְבוּל יוֹם. מִשּׁוּם סֵיפָא דְּתָנֵי וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּכָל הַטֻּמְאוֹת, נָקֵט טְמֵאִים אֵצֶל טְבוּל יוֹם, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא שַׁיְּךְ טֻמְאָה גַּבֵּי טְבוּל יוֹם, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא פּוֹסֵל בַּתְּרוּמָה בִּלְבַד:

משנה ג

מַסְמֵר שֶׁאַחַר הַכְּפָר. בָּצֵק הַבּוֹלֵט מִן הַכִּכָּר שֶׁל לֶחֶם כְּמִין מַסְמֵר, וְיֵשׁ שֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ כֵּךְ לְסִימָן:

וְגַרְגֵּר מֶלַח קָטָן. שֶׁנִּדְבַּק בַּכִּכָּר וְנֶאֱפָה עִמּוֹ:

וְהַחֲרְחוּר. שֶׁנִּשְׂרָף הַלֶּחֶם פָּחוֹת מֵעֶבִי אֶצְבַּע סְבִיבוֹתָיו. חַרְחוּר, לְשׁוֹן נָחַר מַפֵּחַ מֵאֵשׁ (ירמיה ו):

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהַשָּׂרוּף נֶאֱכָל עִם הַכִּכָּר, הֲוֵי חִבּוּר. וְאִם נָגַע טְבוּל יוֹם בַּשָּׂרוּף כְּאִלּוּ נָגַע בַּפַּת, וְאִי לֹא, לֹא הֲוֵי חִבּוּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ד

צְרוֹר שֶׁבַּכִּכָּר. שֶׁרְגִילִים לְשׂוּם צְרוֹר אֶבֶן בְּתוֹךְ הַכִּכָּר לְסִימָן שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּף בְּאַחֵר, וּפְעָמִים שֶׁמְּשִׂימִין גַּרְגֵּר שֶׁל מֶלַח גָּדוֹל אוֹ תַּרְמוֹס. כָּל הָנֵי לָא חָשִׁיבִי חִבּוּר בְּלֶחֶם, וְאִם נָגַע אַב הַטֻּמְאָה בְּאֶחָד מֵהֶן, לֹא הֲוֵי כְּאִלּוּ נָגַע בַּלֶּחֶם עַצְמוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן טְבוּל יוֹם שֶׁלֹּא נִפְסַל כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה בְּכָךְ:

וְהַחֲרְחוּר יָתֵר מִכְּאֶצְבַּע. וְכֵן כְּשֶׁנִּשְׂרָף מִן הַלֶּחֶם בְּיוֹתֵר מֵעֶבִי אֶצְבַּע, וְנָגַע טָמֵא אוֹ טְבוּל יוֹם בַּשָּׂרוּף, לֹא הֲוֵי חִבּוּר לַלֶּחֶם:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כֹּל שֶׁאֵינוֹ נֶאֱכָל עִמּוֹ. לֹא הֲוֵי חִבּוּר. וְלֹא מְשַׁעֲרִינַן בָּעֲבֵי אֶצְבַּע כְּתַנָּא קַמָּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ה

הַשְּׁעֹרָה וְהַכֻּסֶּמֶת. בִּזְמַן שֶׁאֵינָן קְלוּפִים לָא חָשִׁיבִי מַאֲכַל אָדָם, שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם אוֹכְלִין אוֹתָן בִּקְלִפָּתָן, וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מַאֲכַל אָדָם אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה:

הַתִּיאָה. שׁוֹרֶשׁ שֶׁל חִלְתִּית:

וְהַחִלְתִּית. בַּעֲרָבִית כָּךְ שְׁמָהּ חִלְתִּית. וְקוֹרִין לָהּ בְּלַעַ"ז ספיטיד"א:
וְהָאֲלוּם. אָמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ מִין מִמִּינֵי הַחִלְתִּית. וְכָל הָנֵי לָא חֲשִׁיבֵי מַאֲכַל אָדָם, וּפְעָמִים מְעָרְבִין מֵהֶם מְעַט עִם הַמָּזוֹן:
אַף אֲפוּנִים שְׁחוֹרִין. שֶׁאֵינָן אֶלָּא לִרְפוּאָה וְאֵין עֲשׂוּיוֹת לְמַאֲכַל אָדָם:
טְהוֹרִים בִּטְבוּל יוֹם. כֵּיוָן שֶׁטָּהַר מִטֻּמְאָתוֹ וְאֵינוֹ מְחֻסָּר אֶלָּא הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ, אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּכָל אֵלֶּה אִם הֵם שֶׁל תְּרוּמָה. אֲבָל בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת חֲשִׁיבֵי אֹכֶל וּמְקַבְּלוֹת טֻמְאָה כִּשְׁאָר אֳכָלִין. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:
הַקֻּצָּח. מִין זֶרַע שָׁחוֹר. וּבְלַעַ"ז נייל"ו. וּרְגִילִין לָתֵת מִמֶּנּוּ בַּלֶּחֶם:
וְהַשֻּׁמְשׁוֹם. כָּךְ שְׁמוֹ בַּעֲרָבִי. וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה, וְעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ שֶׁמֶן שֶׁמְּשַׁמְּשִׁין:

פרק ב

משנה א

מַשְׁקֵה טְבוּל יוֹם. כְּגוֹן רֶקוֹ, מֵימֵי רַגְלָיו, דִּמְעוֹת עֵינוֹ, וְדַם מַגֵּפָתוֹ, וַחֲלֵב הָאִשָּׁה:
כְּמַשְׁקִים שֶׁהוּא נוֹגֵעַ בָּהֶן. כְּמַשְׁקִים שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁהוּא נוֹגֵעַ בָּהֶן. דְּטְבוּל יוֹם פּוֹסֵל בַּתְּרוּמָה:
אֵלּוּ וְאֵלּוּ. מַשְׁקִים הַיּוֹצְאִים מִגּוּפוֹ וּמַשְׁקֶה תְּרוּמָה שֶׁנָּגַע בָּהֶן, אֵין מְטַמְּאִין אֶת הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל מִיפְסָל פָּסֵיל לֵיהּ:
בֵּין קַלִּין בֵּין חֲמוּרִין. קַלִּין שֶׁרֶץ, חֲמוּרִין זָב:
תְּחִלָּה. רִאשׁוֹן, וְעוֹשִׂין שֵׁנִי, וְהַשֵּׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי:
חוּץ מִן הַמַּשְׁקֶה שֶׁהוּא אַב הַטֻּמְאָה. כְּגוֹן זוֹבוֹ שֶׁל זָב וּמַעְיְנוֹתָיו:

משנה ב

הַמַּשְׁקִים פְּסוּלִים. דְּטְבוּל יוֹם פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה בִּלְבַד, וְטַמּוֹיֵי לֹא מְטַמֵּא וַאֲפִלּוּ מַשְׁקִין, דְּכָל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה מְטַמֵּא מַשְׁקִין לִהְיוֹת תְּחִלָּה חוּץ מִן הַטְּבוּל יוֹם. הִלְכָךְ, הַקְּדָרָה טְהוֹרָה, דְּמַשְׁקִין שֶׁנָּגְעוּ בְּטְבוּל יוֹם אֲפִלּוּ אֳכָלִים לֹא מְטַמְּאֵי, וְכָל שֶׁכֵּן כֵּלִים:
וְאִם הָיָה מַשְׁקֶה חֻלִּין הַכֹּל טָהוֹר. דְּטְבוּל יוֹם טָהוֹר לְחֻלִּין וּלְמַעֲשֵׂר:
וְאִם הָיוּ יָדָיו מְסֹאָבוֹת הַכֹּל טָמֵא. דְּיָדַיִם פּוֹסְלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה, וּכְשֶׁנִּטְמְאוּ הַמַּשְׁקִים מֵחֲמַת יָדַיִם חָזְרוּ לִהְיוֹת תְּחִלָּה וּמְטַמְּאִין כֵּלִים:
שֶׁסָּפֵק טְבוּל יוֹם פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה. כְּגוֹן שְׁתֵּי כְּכָרוֹת לְפָנָיו, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע, בְּכֹהֲאי גַּוְנָא בַּיָּדַיִם טְהוֹר, וּבְטְבוּל יוֹם פָּסוּל:

משנה ג

הַמַּקְפָּה. תַּבְשִׁיל קִפּוּי וְעָב. כְּגוֹן דַּיְסָא אוֹ גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל:

וְהַשּׁוּם וְהַשָּׁמֶן. נְתוּנִים בּוֹ לְתַבְלִין:

נָגַע טְבוּל יוֹם בְּמַקְצָתָן פָּסַל אֶת כֻּלָּם. דְּמַקְפָּה עִקָּר, וּטְבוּל יוֹם פּוֹסֵל בַּתְּרוּמָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע אֶלָּא בַּשּׁוּם שֶׁל חֻלִּין, חָשׁוּב חִבּוּר:

וְאִם הָיָה הַשּׁוּם מְרֻבֶּה. יוֹתֵר מִן הַמַּקְפָּה שֶׁל חֻלִּין:

הוֹלְכִין אַחַר הַמְּרֻבֶּה. וְדִין הַכֹּל כְּדִין תְּרוּמָה. וְאִם נָגַע בְּמַקְצָתָם, פָּסַל אֶת הַכֹּל:

אֵימָתַי. כְּלוֹמַר בַּמֶּה אֲמַרְנוּ אִם הָיָה הַשּׁוּם מְרֻבֶּה וְנָגַע בַּמַּקְצָת הוּא פּוֹסֵל אֶת הַכֹּל, בְּזְמַן שֶׁהַשּׁוּם מְכֻנָּס בַּקְּעָרָה, וְהוּא גּוּף אֶחָד כְּמִין גּוּשׁ עָפָר:

אֲבָל אִם הָיָה מְפֻזָּר בַּמְּדוֹכָה. שֶׁחֲלָקָיו מְפֹרָדִים זֶה מִזֶּה בְּתוֹךְ הַמְּדוֹכָה, וְנָגַע בּוֹ טְבוּל יוֹם, אָז טָהוֹר, כְּלוֹמַר לֹא פָּסַל אֶלָּא מָקוֹם מַגָּעוֹ בִּלְבַד, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא מִתְבַּזֵּן בְּשָׁעָה שֶׁכּוֹתֵשׁ לְהַפְרִיד חֲלָקָיו, לֹא חָשׁוּב חִבּוּר:

וּשְׁאָר כָּל הַנִּדּוֹכִין שֶׁדָּכָן בְּמַשְׁקִין. כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין לַחִטִּין, כְּשֶׁדָּכִין אוֹתָן בִּמְדוֹכָה מְזַלְּפִים עֲלֵיהֶם מַיִם:

אוֹ דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לָדוּךְ בְּמַשְׁקִין. וְדָכָן שֶׁלֹּא בְמַשְׁקִין וְהֵן גּוּשׁ בַּקְּעָרָה, הֲרֵי הֵן כְּעִגּוּלֵי דְּבֵלָה. דְּאִם נָגַע טְבוּל יוֹם בְּמַקְצָתָן, לֹא פָּסַל אֶת כֻּלָּן. כָּךְ מָצָאתִי בְּפֵרוּשׁ רַבּוֹתַי. וְרַמְבַּ"ם מְפָרֵשׁ, וּשְׁאָר כָּל הַנִּדּוֹכִין שֶׁדָּכָן בְּמַשְׁקִין [כְּלוֹמַר, וְכֵן שְׁאָר כָּל הַנִּדּוֹכִים שֶׁדָּכָן בְּמַשְׁקִין], דִּינָם כַּשּׁוּם, שֶׁאִם נָגַע טְבוּל יוֹם בְּמַקְצָתוֹ כְּשֶׁכּוֹתֵשׁ אוֹתוֹ [בַּמְּדוֹכָה], לֹא פָּסַל אֶלָּא מָקוֹם מַגָּעוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּפִזּוּרוֹ. וְאִם נָגַע בּוֹ כְּשֶׁנַּעֲשָׂה גּוּשׁ בַּקְּעָרָה, הֲוֵי חִבּוּר, וּכְשֶׁנָּגַע בְּמַקְצָת פָּסַל אֶת הַכֹּל:

אֲבָל אֶת שֶׁדַּרְכָּן לָדוּךְ בְּמַשְׁקִין. גְּרִסִינַן לְפִי פֵּרוּשׁ רַמְבַּ"ם:

וְדָכָן שֶׁלֹּא בְמַשְׁקִין. אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁם אוֹתוֹ גּוּשׁ בַּקְּעָרָה, הֲרֵי הֵן כְּעִגּוּלֵי דְּבֵלָה, דְּאָמְרִינַן דִּכְי נָגַע בְּמַקְצָתוֹ לֹא נִטְמְאוּ כֻּלָּן, בְּרֵישׁ פֶּרֶק ב' דִּתְרוּמוֹת:

משנה ד

הַמַּקְפָּה וְהַחֲמִיטָה. דַּרְכָּן הָיָה לְהַנִּיחַ הַחֲמִיטָה, שֶׁהִיא עֲגָה דַּקָּה כְּמִין רָקִיק, בְּתוֹךְ הַמַּקְפָּה:

חִבֵּץ. הֵינוּ שֶׁעֵרֵב הַמַּקְפָּה וְהַחֲמִיטָה עִם הַשֶּׁמֶן, וּמִכָּל מָקוֹם הַשֶּׁמֶן נִכָּר. וְהָא דְּפָסֵיל בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֶלֵךְ הַשֶּׁמֶן, לְפִי שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהַפְרִידוֹ מִן הַמַּקְפָּה וּמִן הַחֲמִיטָה:

משנה ה

בְּשֹׂר הַקֹּדֶשׁ שֶׁקֵּרֵם עָלָיו הַקִּפָּה. קִפְּאוּ עָלָיו הַתַּבְלִין וְהַמָּרָק וְשֶׁמַן הַבָּשָׂר, שֶׁנִּמּוֹחַ וְנַעֲשָׂה הַכֹּל כְּמִין קְרוּם:

הַחֲתִיכוֹת מֻתָּרוֹת. דְּלֹא הָוֵי הַקְרוּם חִבּוּר:

וְכָל הָעוֹלִים עִמָּהּ. חֲשִׁיב מְחֻבָּר לָהּ. וְהַשְּׁאָר טָהוֹר:

שְׁנֵיהֶם חִבּוּר. וּבֵין שֶׁנִּגַּע בַּקִּפָּה בֵּין שֶׁנִּגַּע בַּחֲתִיכוֹת, פָּסַל הַכֹּל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

עַל גַּבֵּי פְּרוּסוֹת. שֶׁל לֶחֶם שֶׁמַּנִּיחִין עַל הַקְּטָנִיּוֹת:

מַעֲשֶׂה קְדֵרָה בַּקְּטָנִיּוֹת. כְּלוֹמַר, קְטָנִיּוֹת שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ בִּקְדֵרָה וְדַרְכָּן לְהִתְבַּקֵּעַ, וּכְשֶׁמִּתְבַּשְּׁלוֹת יָפֶה מִתְחַבְּרוֹת וְנַעֲשׂוֹת כְּמִין גּוּשׁ. וְיֵשׁ שֶׁגּוֹרְסִין, מַעֲשֶׂה קְדֵרָה וְקִטְנִיּוֹת:

הֲרֵי אֵלּוּ יְמָנוּ. אִם נָגַע שֶׁרֶץ בְּאֶחָד מֵהֶן, הֲרֵי הוּא רִאשׁוֹן. וְהַגּוּשׁ הַסָּמוּךְ לוֹ שֵׁנִי, וְהָאַחֵר הַסָּמוּךְ לַשֵּׁנִי שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה:

שְׁנֵיהֶן חִבּוּר זֶה לָזֶה. וְאִם נָגַע טְבוּל יוֹם בְּאֶחָד מֵהֶן, נִפְסַל חֲבֵרוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

משנה ו

חֲבִית שֶׁשִּׁקְעָה. חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ הַבּוֹר, וְשָׁקְעָה בְּתוֹךְ הַיַּיִן שֶׁבַּבּוֹר, וְהַיַּיִן שֶׁבַּבּוֹר חֻלִּין, וְצָף לְמַעְלָה עַל פִּי הֶחָבִית:

וְנָגַע וְכוּ'. אִם שִׁלְשֵׁל יָדוֹ לְתוֹךְ פִּי הֶחָבִית מִן הַשָּׂפָה וְלִפְנִים הֲרֵי זֶה חִבּוּר, וְנִפְסַל כָּל הַיַּיִן שֶׁבֶּחָבִית, וַאֲפִלּוּ לֹא הָיְתָה הֶחָבִית מְתֻחְלֶתֶת מְלֵאָה לְגַמְרֵי מִן הַיַּיִן שֶׁל תְּרוּמָה:

מִן הַשָּׂפָה וְלַחוּץ. שֶׁלֹּא הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּי הֶחָבִית, אַף עַל פִּי שֶׁנָּגַע בַּיַּיִן שֶׁל בּוֹר שֶׁכְּנֶגֶד פִּי הֶחָבִית, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ חִבּוּר:

אֲפִלּוּ עַל גַּבָּהּ רוּם קוֹמָה. שֶׁעָלָה יַיִן שֶׁבַּבּוֹר עַל פְּנֵי הֶחָבִית רוּם קוֹמַת אָדָם, אִם נָגַע כְּנֶגֶד פִּיהָ הָוֵי חִבּוּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

משנה ז

מִפִּיהָ וּמִשּׁוּלֶיהָ טְמֵאָה. מִפִּיהָ טְמֵאָה, הוֹאִיל וְכָל הַיַּיִן שֶׁלְּמַטָּה נַעֲשָׂה בָּסִיס לָעֶלְיוֹן, הָוֵי חִבּוּר. וּמִשּׁוּלֶיהָ נַמִּי, הוֹאִיל וְכָל הַיַּיִן נִמְשָׁךְ אַחַר הַנָּקֵב, הָוֵי חִבּוּר:

אֲבָל נִקְּבָה מִצִּדָּהּ מִכָּאן וּמִכָּאן טְהוֹרָה. וְאֵין פָּסוּל אֶלָּא מַה שֶׁנָּגַע, וְיַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

וְנָגַע טְבוּל יוֹם בַּקְּלוּחַ. הַקִּלּוּחַ לְבַד נִפְסָל, דְּנִצּוֹק אֵינוֹ חִבּוּר, וְהַוְיָא לַהּ תְּרוּמָה טְמֵאָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּטְהוֹרָה, וְתַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה, כִּתְרוּמָה בְּחֻלִּין. וּבְהָא אֲפִלּוּ רַבָּנָן מוֹדוּ, דְּקִלּוּחַ לֹא חָשִׁיב חִבּוּר לַכֵּלִים כְּמוֹ הַנָּקֵב שֶׁבִּצִּדָּהּ לֶחָבִית. וְאַף עַל גַּב דְּמַשְׁקִין אֵין לָהֶם טָהֳרָה

מִטַּמְּאָתָן, הַיְנוּ דִּילְמָא סָלְקָא לְהוּ הַשְׁקָה בְּמִקְוֶה כְּמוֹ לְמַיִם, אֲבָל מִטַּעַם בִּטּוּל, בְּטֵלִים הֵם בְּאֶחָד וּמֵאָה. וְדָוְקָא בְּמַגַּע טְבוּל יוֹם בְּטֵלִים הַמַּשְׁקִין, מִשּׁוּם דְּטְבוּל יוֹם פּוֹסֵל וְאֵינוֹ מְטַמֵּא. אֲבָל בִּשְׁאָר טֻמְאוֹת, קָא חָדַר מַה שֶּׁבַּקְלוּחַ וּמְטַמֵּא כָּל מַה שֶּׁבַּכְּלִי בְּמַגָּע:

משנה ח

בְּעָבוּעַ שֶׁבָּחֲבִית. כְּשֶׁמְּצָרְפִין כְּלֵי חֶרֶס בְּכִבְשָׁן יוֹצְאִין בְּדָפְנוֹתֵיהֶן כְּמִין אֲבַעְבּוּעוֹת, שֶׁיֵּשׁ לָהֶן שְׁתֵּי דְּפָנוֹת, אַחַת לְצַד פְּנִים שֶׁל חָבִית וְאַחַת לְצַד חוּץ, וְחָלוּל בָּאֶמְצַע, וּפְעָמִים שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹתוֹ בְּעָבוּעַ שְׁתֵּי נְקָבִים, אֶחָד בְּדֹפֶן הַבְּעָבוּעַ שֶׁל צַד פְּנִים שֶׁהוּא לְצַד חֲלַל הֶחָבִית, וְאֶחָד בַּדֹּפֶן שֶׁל צַד חוּץ, וּכְשֶׁהֶחָבִית מְלֵאָה מַשְׁקִים, נִכְנָס הַמַּשְׁקֶה דֶּרֶךְ הַנֶּקֶב שֶׁבַּדֹּפֶן הַפְּנִימִי וּמִבַּצְבֵּץ וְיוֹצֵא דֶּרֶךְ הַנֶּקֶב שֶׁבַּדֹּפֶן הַחִיצוֹן. וְאִם הַנְּקָבִים שֶׁבִּשְׁתֵּי דָּפְנוֹת הַבְּעָבוּעַ הֵן מְכֻוָּנִים וּמְפֻלָּשִׁים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, אוֹ אֲפִלּוּ אֵינָן מְכֻוָּנִים אֶלָּא שֶׁהָיָה הַנֶּקֶב שֶׁבַּדֹּפֶן הַפְּנִימִי לְמַטָּה לְצַד שׁוּלֵי הַכְּלִי וְהַנֶּקֶב שֶׁבַּדֹּפֶן הַחִיצוֹן מִלְמַעְלָה, אִם הָיְתָה אוֹתָהּ חָבִית מֻנַּחַת בְּאֹהֶל הַמֵּת וּמַקֶּפֶת צָמִיד פָּתִיל בְּפִיהָ וְאֵינָהּ מַקֶּפֶת בַּנְּקָבִים שֶׁל הַבְּעָבוּעַ, אוֹ שֶׁנָּגַע אַב הַטֻּמְאָה בַּמַּשְׁקֶה שֶׁבַּנֶּקֶב הַחִיצוֹן, נִטְמְאוּ כָּל הַמַּשְׁקִים שֶׁבֶּחָבִית. אֲבָל אִם הַפְּנִימִי מִלְּמַעְלָן וְהַחִיצוֹן מִלְּמַטָּן, נְהִי דִּבְאֹהֶל הַמֵּת מִטַּמֵּא, שֶׁאֹהֶל הַטֻּמְאָה נִכְנָס לְתוֹךְ הֶחָבִית דֶּרֶךְ הַנְּקָבִים, בְּאַב הַטֻּמְאָה מִיהָא טָהוֹר, דְּאִם נָגַע אַב הַטֻּמְאָה בַּמַּשְׁקִין שֶׁבַּנֶּקֶב הַחִיצוֹן שֶׁבַּבְּעָבוּעַ מִלְּמַטָּן, מֵאַחַר שֶׁהַפְּנִימִי מִלְּמַעְלָן, הֲוֵי לֵיהּ כְּנִצּוֹק וּקְטַפְרֵס, וְלֹא הֲוֵי חִבּוּר:

פרק ג

משנה א

כָּל יְדוֹת הָאֲכָלִים. הָעֲקָצִים שֶׁהָאֹכֶל נִתְלֶה בָּהֶן כְּשֶׁרוֹצִין לִתְלוֹתוֹ, וְאָדָם אוֹחֵז בּוֹ כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל הַפְּרִי:

שֶׁהֵם חִבּוּר בְּאַב הַטֻּמְאָה. שֶׁאִם אַב הַטֻּמְאָה נָגַע בָּהֶן כְּאִלּוּ נָגַע בַּפְּרִי עַצְמוֹ:

חִבּוּר בִּטְבוּל יוֹם. אִם הוּא יָד לְפֵרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וְנָגַע טְבוּל יוֹם בְּאוֹתוֹ הַיָּד, נִפְסְלוּ הַפֵּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה:

שֶׁנִּפְרָס. לְשׁוֹן פְּרוּסָה. וְאִית דְּגָרְסֵי שֶׁנִּפְרַם, לְשׁוֹן וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם (ויקרא כא):

וּמְעֹרֶה. מְחֻבָּר:

אִם אוֹחֵז בַּגְּדוֹל בַּפְּרוּסָה הַגְּדוֹלָה, וְהַפְּרוּסָה הַקְּטַנָּה עוֹלָה עִמָּהּ וְאֵינָהּ נִפְסֶקֶת מִכָּל וָכֹל:

הֲרֵי הוּא כְּמוֹתוֹ. אִם נָגַע טְבוּל יוֹם בְּאֶחָד, נִפְסַל הַשֵּׁנִי:

רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר בַּטָּהוֹר. כְּלוֹמַר, בְּאוֹתוֹ שֶׁלֹּא נָגַע בּוֹ טְבוּל יוֹם מְשַׁעֲרִין, בֵּין שֶׁהוּא גָּדוֹל בֵּין שֶׁהוּא קָטָן, אִם אוֹחֵז בּוֹ וְהַטֻּמְאָה עוֹלָה עִמּוֹ, שְׁנֵיהֶם טְמֵאִים:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בַּטֻּמְאָה. מְשַׁעֲרִין, אִם אוֹחֵז בַּטֻּמְאָה וְהַטָּהוֹר עוֹלֶה עִמּוֹ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

וּשְׁאָר כָּל הָאֻכָלִים. כְּגוֹן מֵינֵי יְרָקוֹת:

אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱחֹז בָּעֲלָה. כְּשֶׁבָּא לְטַלְטְלוֹ, אוֹחֲזִים אוֹתוֹ בֶּעָלֶה, וְאִם לֹא יִפָּסֵק הַיֶּרֶק וְיִפֹּל כְּשֶׁאוֹחֲזִים אוֹתוֹ בֶּעָלֶה, הֲוֵי חִבּוּר, וְאִי לֹא, לֹא הֲוֵי חִבּוּר, בֵּין אִם נָגַע טְבוּל יוֹם בֶּעָלֶה בֵּין נָגַע בַּיֶּרֶק עַצְמוֹ:

משנה ב

יֶרֶק שֶׁל תְּרוּמָה. שֶׁנִּתְּנוּ בְּקֵעָרָה אוֹ בְּאַלְפָּס:

וּבֵיצָה טְרוּפָה בְּקֵעָרָה. שֶׁנִּתְעָרֵב הַחֶלְבּוֹן וְהַחֶלְמוֹן יַחַד, וּנְתוּנָה עַל גַּבֵּי הַיֶּרֶק:

וְנָגַע טְבוּל יוֹם בַּבֵּיצָה. אַף עַל פִּי שֶׁהִיא חֲלִילִין, דְּאֵין שִׁיָּךְ תְּרוּמָה בְּבֵיצָה, וּטְבוּל יוֹם אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּחֲלִילִין. אֲפִלּוּ הָכִי הֲוֵי חִבּוּר, וְנִפְסָל הַיֶּרֶק כְּאִלּוּ נָגַע בּוֹ. וּמִיהוּ לֹא פָּסַל אֶלָּא הַקֶּלַח שֶׁכְּנֶגֶד מַגַּע יָדוֹ, וּשְׁאָר הַקְּלָחִים טְהוֹרִים:

כָּל הַסֵּדֶר הָעֶלְיוֹן. קְלָחִים הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהַבֵּיצָה עַל פְּנֵיהֶם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

אִם הָיָה כְּמִין כּוֹבַע. שֶׁמֵּחֲמַת הַבִּשּׁוּל נִתְנַפְּחָה הַבֵּיצָה וְנַעֲשֵׂית כְּמִין כּוֹבַע עַל הַיֶּרֶק וַחֲלוּלָה תַּחְתֶּיהָ:

משנה ג

לְפָס. כְּמוֹ אַלְפָּס, כְּעֵין מַחֲבַת שֶׁעוֹשִׂין בָּהּ הַתַּבְשִׁיל. וּבֵיצָה זוֹ מִתְבַּשֶּׁלֶת עִם הַתְּרוּמָה שֶׁנִּפְסָלָה בְּטְבוּל יוֹם:

מִן הַשָּׂפָה. שֶׁל אַלְפָּס וְלִפְנִים. חָשׁוּב הַחוּט שֶׁל בֵּיצָה חִבּוּר, וְאִם נָגַע שָׁם טְבוּל יוֹם, הַכֹּל טָמֵא. אֲבָל הַחוּט הַיּוֹצֵא מִשָּׂפַת הָאַלְפָּס וְלַחוּץ לֹא הֲוֵי חִבּוּר:

וְכָל שֶׁנִּקְלַף עִמּוֹ. הַיְנוּ מַה שֶּׁעוֹלֶה עִם הַחוּט, הֲוֵי חִבּוּר וְלֹא יוֹתֵר. רַבִּי יוֹסֵי לְקוּלָּא. וְהָכִי מוּכָח בַּתּוֹסֶפְתָּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

וְכֵן בְּקִטְנִיּוֹת. דִּינָם כְּדִין הַבֵּיצָה:

משנה ד

אֵינָהּ נִפְסֶלֶת בְּטְבוּל יוֹם. דְּבָתַר עִסָּה אָזְלִינַן וְלֹא בָּתַר שְׂאוֹר, אַף עַל גַּב דַּאֲסוּרָה לְזָרִים:

שֶׁהַכְּשָׁרָה בְּמַשְׁקֶה. שֶׁלְּתַת הַחִטִּין בְּמַיִם:

וְנִלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵרוֹת. וּמֵי פֵּרוֹת אֵין מַכְשִׁירִין, וְהָעִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בָּהֶן אִם לֹא הֶכְשְׁרָה תְּחִלָּה, אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה:

פָּסַל אֶת כֻּלָּהּ. דְּמֵי פֵּרוֹת עוֹשִׂין הָעִסָּה חִבּוּר:

לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. קָסָבַר רַבִּי עֲקִיבָא דְּכֵיוָן דְּמֵי פֵּרוֹת אֵין מַכְשִׁירִין וְלֹא מַיְתֵי לְהוּ לִידֵי טֻמְאָה, רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ אֵינָן, וְלֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

משנה ה

פָּסַל אֶת כֻּלּוֹ. קָסָבַר שֶׁמָּן מַכְשִׁיר וּמְחַבֵּר:

לֹא פָסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ. דְּשֶׁמָּן אֵינוֹ מְחַבֵּר, וְקָאֵי כָּל קֶלַח וְקֶלַח בְּאַפְּיֵ נַפְשֵׁיהּ:

משנה ו

שֶׁמְּהַפֵּךְ הָאוֹכֶל בְּפִיו. לְשׁוֹן מַגִּיס בַּקְּדָרָה:

וְנָפַל. הָאוֹכֶל עִם לַחְלוּחִית הָרֹק שֶׁבּוֹ, עַל בְּגָדָיו וְעַל כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה:

טָהוֹר. הַכִּכָּר, כְּלוֹמַר לֹא הֶכְשֵׁר לְקַבֵּל טֻמְאָה. וְאַף עַל גַּב דְּרֹק בְּעָלְמָא מַכְשִׁיר, שָׁאנֵי הָכָא דְּלֹא אַחְשְׁבֵיהּ לָרֹק וְאֵינוֹ לְרָצוֹן, שֶׁהֲרֵי נָפַל עַל בְּגָדָיו, וּפְשִׁיטָא דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ:

כֹּל שֶׁהוּא רוֹצֶה לָמֹץ אֶת גַּרְעִינָתוֹ. אִם נִתְכַּוֵּן לִמְצֹץ הַלַּחוּת שֶׁבַּגַּרְעִין, וְנָפַל הַגַּרְעִין עִם הָרֹק שֶׁבּוֹ עַל כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה, הֶכְשֵׁר הַכִּכָּר בָּרֹק שֶׁעַל גַּבֵּי הַגַּרְעִין, דְּהָא אַחְשְׁבֵיהּ:

זֵיתִים נְגוּבִין וּתְמָרִים יְבֵשׁוֹת כֹּל שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָמֹץ גַּרְעִינָתוֹ. לֹא הֶחְשֵׁב הַמַּשְׁקֶה הַהוּא וְאֵינוֹ מַכְשִׁיר:

אֶחָד טָהוֹר וְאֶחָד טְבוּל יוֹם כָּאֵלּוּ. כְּלוֹמַר שְׁנֵיהֶם שָׁוִין בְּדִין זֶה:

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֵלּוּ וָאֵלּוּ. בֵּין רְטֻבּוֹת בֵּין יְבֵשׁוֹת:

טְמֵאִים בִּטְבוּל יוֹם. כִּדְמְפָרֵשׁ טַעֲמָא, דְּמַשְׁקִין שֶׁל טָמֵא מַכְשִׁירִים וּמְטַמְּאִין אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְרָצוֹן, וּטְבוּל יוֹם כְּטָמֵא לְדִין זֶה. וְרַבָּנָן חָשְׁבֵי לֵיהּ לִטְבוּל יוֹם כְּטָהוֹר. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

פרק ד

משנה א

אֹכֶל מַעֲשֵׂר. מַפְרִישִׁין מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּטָהֳרָה. דִּטְבוּל יוֹם וְיָדַיִם שְׁנִיּוֹת הֵן, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן כְּחֻלִּין הוּא חֻשּׁוּב, וְאֵין שְׁנֵי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בְּחֻלִּין. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי מַעֲשֵׂר טָבוּל לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ, לְעִנְיַן שְׁנֵי וּשְׁלִישִׁי הַטָּבֵל כְּחֻלִּין, הִלְכָךְ כְּשֶׁמַּפְרִישִׁין מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר אַחֵר כָּךְ הַוְיָא טְהוֹרָה:

משנה ב

וְקוֹצֶה לָהּ חַלָּה. וְאֵינָהּ קוֹרְאָה לָהּ שֵׁם. דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא קָרְאָה לָהּ שֵׁם הֲרֵי הִיא כְּחֻלִּין:

בִּכְפִישָׁה אוֹ בִנְחוּתָא. כֵּלִים שֶׁאֵינָן מְקַבְּלִים טֻמְאָה. וְאַצְרְכוּהָ רַבָּנָן הָכִי, מִשּׁוּם הֶכְּרֵא שֶׁלֹּא תִּגַּע בָּהּ שׁוּב מֵאַחַר שֶׁקָּרְאָה לָהּ שֵׁם:

וּמַקֶּפֶת. מְקֻרֶבֶת לַכְּלִי אֲצִלָּהּ:

וְקוֹרְאָה לָהּ שֵׁם. שֶׁמְּצָוֶה לִתְרֹם מִן הַמֻּקָּף. וּמֻקָּף, לְשׁוֹן סָמוּךְ. כְּמוֹ [אַיִן] מַקִּיפִין שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, בְּמַסֶּכֶת בֵּיצָה. וְלֹא חָשִׁיב מֻקָּף אֶלָּא אִם כֵּן הָוֵי סָמוּךְ בִּשְׁעַת קְרִיאַת הַשֵּׁם:

מִפְּנֵי שֶׁהִיא שְׁלִישִׁי. דִּטְבוּל יוֹם דִּין שֵׁנִי יֵשׁ לוֹ:

משנה ג

לְשִׁין בָּהּ אֶת הָעִסָּה. לְעֵיל אַשְׁמְעִינַן טְבוּל יוֹם בָּאָדָם, וְהָכָא אַשְׁמְעִינַן טְבוּל יוֹם בִּכְלִי. דְּלֹא תֵּימָא בַּעֲרֵבָה אָסוּר דִּלְמָא אָתֵי לְאַחֲלוּפֵי בְּטָמֵאָה:

משנה ד

לָגִין. כְּעֵין כַּד שֶׁל עֵץ:

וּמִלְאָהוּ מִן הֶחָבִית. שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מַעֲשֵׂר טֶבֶל, הַיְנוּ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ:

תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר מִשֶּׁתֶּחְשָׁךְ. כְּדֵי שֶׁיַּעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ שֶׁל לָגִין וְלֹא יִפְסֹל אֶת הַתְּרוּמָה. דְּאִם הָיְתָה תְּרוּמָה חָלָה מִבְּעוֹד יוֹם, הָיְתָה נִפְסֶלֶת בְּטְבוּל יוֹם:

הֲרֵי זֶה עֵרוּב. לֹא אָמַר כְּלוּם. לְפִי שֶׁאֵין קוֹנֶה עֵרוּב אֶלָּא בִּסְעֻדָּה הָרְאוּיָה מִבְּעוֹד יוֹם, וְזֶה אֵינוֹ רָאוּי עַד הָעֶרֶב שֶׁמֵּשׁ:

נִשְׁבְּרָה הֶחָבִית. מִבְּעוֹד יוֹם:

הַלָּגִין בָּטְלוּ. שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהָיָה רָאוּי שֶׁיִּקָּבַע תְּרוּמָה לֹא הָיָה בָּעוֹלָם הַדָּבָר שֶׁנַּעֲשָׂה תְּרוּמָה עָלָיו, הִלְכָּךְ לֹא חָל עָלָיו שֵׁם תְּרוּמָה וַהֲרֵי הוּא טֶבֶל:

נִשְׁבַּר הַלָּגִין. מִבְּעוֹד יוֹם:

הֶחָבִית בְּטְבָלָהּ. שֶׁלֹּא חָל שֵׁם תְּרוּמָה עַל הַלָּגִין אֶלָּא מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה לֹא הָיָה בָּעוֹלָם:

משנה ה

מְחַלְּלִין עַל פֵּרוֹת עַם הָאָרֶץ. מְחַלְּלִים מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַל פֵּרוֹת עַם הָאָרֶץ, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא הַפֵּרוֹת שֶׁל עַם הָאָרֶץ מַעֲשֵׂר הֵן וְנִמְצָא מְחַלֵּל מַעֲשֵׂר בְּמַעֲשֵׂר:

חָזְרוּ לוֹמַר אַף עַל הַמָּעוֹת. שֶׁל עַם הָאָרֶץ, מְחַלְּלִין פֵּרוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא מָעוֹת הַלָּלוּ שֶׁל עַם הָאָרֶץ מָעוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי הֵן:

הַיּוֹצֵא בַקּוֹלָר. בְּשַׁלְשֶׁלֶת. תַּרְגּוּם וַיִּתְּנֵהוּ בַסּוּגַר (יחזקאל יט), וַיַּהֲבוּהוּ בְקוֹלָרִין:

הֲרֵי אֵלּוּ יִכָּתְבוּ וְיִתָּנוּ. וְאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא אָמַר תְּנוּ, וַדַּאי בָּעֵי לְמֵימַר כִּתְבוּ וּתְנוּ, וְאַגַּב בְּעָתוֹתֵיהּ לֹא פַּסְקֵיהּ לְמִלְּתֵיהּ:

מִפְּרֵשׂ. מִן הַיַּבָּשָׁה לַיָּם:

בִּשְׁיָרָא. בַּמִּדְבָּר. אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים (בראשית לז), מְתַרְגְּמִינַן שְׁיָרַת עֲרָבָאֵי:

אַף הַמְסַכֵּן. חוֹלֶה הַנּוֹטֶה לָמוּת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי:

משנה ו

הַכַּדּוּמִין. עֵץ גָּדוֹל עָרוּךְ וְיוֹצְאִין מִמֶּנּוּ אֲנָקְלִיּוֹת אֵילָךְ וָאֵילָךְ, וְתוֹלִין בְּאוֹתָן אֲנָקְלִיּוֹת צְלוֹחִיּוֹת שֶׁל מַיִם בְּאֲוִיר כְּדֵי לְצַנְּנָן. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ, כְּמִין זֵיר שֶׁל בַּרְזֶל וְאֲנָקְלִיּוֹת סְבִיבוֹתָיו, וּבוֹ מַעֲלִין הַכֵּלִים שֶׁנִּפְלוּ לַבּוֹר:

הָאַשְׁקְלוֹנִים. שֶׁנַּעֲשִׂים בְּאַשְׁקְלוֹן:

הַמַּעְבֵּר וְהַמַּזֶּרֶה וְהַמַּגּוֹב. כֵּלִים עֲשׂוּיִין לְנַקּוֹת הַתְּבוּאָה מִן הַתֶּבֶן וּלְהַעֲבִיר הַתֶּבֶן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. הַמַּעְבֵּר, יֵשׁ לוֹ שִׁנַּיִם דּוֹמֶה לְיָד שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וּבוֹ מַעֲבִירִין הַתֶּבֶן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְהַמַּזֶּרֶה, בּוֹ זוֹרִים הַחִטִּין בַּגֹּרֶן, לְפִיכָךְ נִקְרָא מַזֶּרֶה. וְשִׁנָּיו מְרֻבּוֹת מִשִּׁנֵּי הַמַּעְבֵּר. וְהַמַּגּוֹב, שִׁנָּיו מְרֻבּוֹת מִשִּׁנֵּי הַמַּזֶּרֶה, וּבוֹ בּוֹרְרִים הַתְּבוּאָה אַחַר שֶׁזֹּרוּ אוֹתָהּ בַּמַּזֶּרֶה:

וְעַל כֻּלָּם אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ'. בְּתוֹסֶפְתָּא מוּכָח דְּאַכֹּל הָנֵי מִלֵּי דְּמַתְנִיתִין קָאֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מֵהָאִשָּׁה שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם עַד כָּאן. וּמִשּׁוּם דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ קָאֵי אַכֻּלְּהוּ, תָּנָא הָכָא מִלֵּי טוּבָא שֶׁאֵין עִנְיָנָם לְכָאן:

דָּבָר חָדָשׁ חִדְּשׁוּ סוֹפְרִים. שֶׁאֵין הַדַּעַת נוֹתֶנֶת שֶׁיִּהְיֶה הַדָּבָר כֵּן:

וְאֵין לִי מַה לְּהָשִׁיב. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ כֵן:

משנה ז

הַתּוֹרֵם אֶת הַבּוֹר. שֶׁל יַיִן אוֹ שֶׁל שֶׁמֶן:

עַל מְנָת שֶׁתַּעֲלֶה שְׁלוֹם. כְּשֶׁהִתְנָה שֶׁלּוֹם סְתָם וְלֹא הִתְנָה לְעִנְיַן מָה, מִסְתָּמָא לְעִנְיַן שֶׁבָּר וּשְׁפִיכָה קָאָמַר, שֶׁעַל זֶה אָדָם יֵרָא בְּשָׁעָה שֶׁמַּעֲלֶה מִן הַבּוֹר:

אֲבָל לֹא מִן הַטֻּמְאָה. לְפִיכָךְ אִם נִטְמָא, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה:

אַף מִן הַטֻּמְאָה. דִּכְשֶׁאָמַר שֶׁתַּעֲלֶה שְׁלוֹם, שֶׁתַּעֲלֶה בְּטָהֳרָה קָאָמַר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

נִשְׁבְּרָה אֵינָהּ מְדַמַּעַת. שֶׁלֹּא חָל עָלֶיהָ שֵׁם תְּרוּמָה:

עַד כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְרַחֲקָה מִן הַבּוֹר כָּל כָּךְ דְּאִם תִּתְגַּלְגֵּל תָּשׁוּב לַבּוֹר, לֹא עָלְתָה שְׁלוֹם קָרִינַן בָּהּ:

שֶׁהָיָה בּוֹ דַּעַת לְהַתְנוֹת. כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ וְחָשַׁב בְּלִבּוֹ לְהַתְנוֹת, וְשָׁכַח וְלֹא הִתְנָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי: